

Sygn. akt I ACa 486/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Marzanna Góral

Sędziowie: SA Romana Górecka

SO del. Katarzyna p Jakubowska-Pogorzelska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2017 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Skarbu Państwa – Wojewody (...)

przeciwko K. U.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 września 2015 r., sygn. akt XXVI GC32/14

uchyla zaskarżony wyrok, znosi dotychczasowe postępowanie począwszy od dnia 2 grudnia 2014 roku i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Romana Górecka Marzanna Góral Katarzyna Jakubowska-Pogorzelska

Sygn. akt I ACa 486/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 września 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo w całości, zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 4.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, a kosztami postępowania w kwocie 1.791,4 zł z tytułu nieuiszczonej części kosztów opinii biegłego, od których poniesienia pozwany został zwolniony, obciążył Skarb Państwa.

Sąd dokonał ustaleń faktycznych i oceny prawnej powództwa, dochodząc do wniosku, że nie zasługuje ono na uwzględnienie.

Apelację od wyroku wniosła powódka, domagając się zmiany orzeczenia w całości i podnosząc zarzut naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c., oraz przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 5 k.c., art. 299 § 1 i § 2 k.s.h.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie aczkolwiek nie ze względu na zgłoszone w niej zarzuty.

Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. rozpoznając apelację Sąd drugiej instancji z urzędu bierze pod uwagę nieważność postępowania. W okolicznościach niniejszej sprawy nieprawidłowa reprezentacja powoda w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji spowodowała, że postępowanie przed tym Sądem z udziałem powoda jest z mocy art. 379 pkt. 2 k.p.c. dotknięte nieważnością.

W charakterze powoda występował Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę (...). Stosownie do treści art. 67 § 2 k.p.c. za Skarb Państwa podejmuje czynności procesowe organ państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, lub organ jednostki nadrzędnej. W zakresie określonym odrębną ustawą za Skarb Państwa czynności procesowe podejmuje Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej, która z dniem 1 stycznia 2017 r. przejęła zadania Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa (art. 122 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.2016.2261), dalej u.p.gr.p.). Ponieważ pozew w przedmiotowej sprawie został wniesiony 21 listopada 2013 r., na mocy art. 124 u.p.g.r.p. do spraw przekazanych przez Prokuraturę Generalną Skarbu Państwa do prowadzenia właściwym jednostkom organizacyjnym Skarbu Państwa przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, tj. ustawę z dnia 8 lipca 2005r. o Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa. Począwszy od zmiany tej ustawy, wprowadzonej ustawą z dnia 19 marca 2009 r. (Dz. U. Nr 79, poz. 660), a więc z dniem 12 czerwca 2009 r., zgodnie z jej art. 8 ust. 1 pkt. 1 zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przez Prokuraturę Generalną jest obowiązkowe do zakończenia sprawy, z zastrzeżeniem art. 8b w sprawach rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy. Brzmienie powyższego przepisu nakazuje przyjąć, że obowiązkowym zastępstwem Prokuratury Generalnej objęte są wszystkie sprawy „rozpoznawane w pierwszej instancji” przez sądy okręgowe (Komentarz do art.8 Ustawy o Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis 2010 Marcin Dziurda). Wyjątkiem od tak ukształtowanego zastępstwa procesowego Skarbu Państwa jest sytuacja, w której Prokuratura Generalna przekazałaby sprawę do prowadzenia podmiotowi, z którego działalnością wiąże się dochodzone roszczenie (art. 8b ust. 1 i 2 u.p.g.s.p. w zw. art. 124 u.p.g.r.p.).

Odnosząc powyższe uwagi do niniejszego postępowania stwierdzić należy, że powód od daty zainicjowania procesu, powinien być obligatoryjnie zastępowany przez Prokuraturę Generalną Skarbu Państwa, bowiem sprawa należy do właściwości sądu okręgowego, jak też przez sąd ten była rozpoznawana. Tymczasem jak wynika z pozwu, kolejnych pism procesowych składanych przez powoda oraz protokołów rozpraw, Skarb Państwa przez cały tok postępowania był reprezentowany przez Wojewodę (...), który działał przez ustanowionego przez siebie pełnomocnika w osobie radcy prawnego S. M. (k. 6). Sąd pierwszej instancji na wadliwość reprezentacji powoda nie zwrócił uwagi i nie wzywał do jej usunięcia. Jednakże czynności w tym postępowaniu mogłyby zostać uznane za dokonane prawidłowo tylko wówczas, gdyby powód przedłożył dokument, z którego wynikałoby przekazanie Wojewodzie (...) prowadzenia sprawy przez Prokuraturę Generalną Skarbu Państwa, zgodnie z art. 8b ust. 1 i 2 u.p.g.s.p. Dokument taki nie znalazł się jednak w aktach sprawy, co więcej na zapytanie zawarte w zarządzeniu z dnia 22 sierpnia 2017r. Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej wskazała, że nie miała wiedzy o toczącym się postępowaniu, gdyż nie była zawiadamiana o sprawie i Wojewoda (...) nie wnioskował o przekazanie mu sprawy do samodzielnego prowadzenia (pismo k. 410, pismo k. 412). Naruszenie art. 8 ust. 1 ustawy o Prokuratury Generalnej wywołuje więc skutek w postaci nieważności postępowania z powodu nienależycie umocowanego pełnomocnika (art. 379 pkt. 2 k.p.c.), skoro czynności zastępstwa procesowego wykonywał pełnomocnik ustanowiony przez statio fisci Skarbu Państwa bez przekazania mu sprawy do prowadzenia przez Prokuraturę Generalną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015 r II CSK 506/14 LEX nr 1745752, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2014r. II CSK 326/13 OSNC-ZD 2015/3/31). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 stycznia 2013r. IV CSK 403/12 LEX nr 1308151) artykuł 67 § 2 zdanie drugie k.p.c. został ukształtowany jako wyjątek od ogólnej reguły wyrażonej w zdaniu pierwszym tego przepisu, zgodnie z którą kompetencję do podejmowania czynności procesowych za Skarb Państwa posiada organ państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, lub organ jednostki nadrzędnej. Z tego powodu w wypadkach określonych przez ustawodawcę, między innymi w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z 2005 r. o Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, zastępstwo procesowe Skarbu Państwa może być wykonywane wyłącznie przez Prokuraturę Generalną Skarbu Państwa, nie zaś przez organy państwowych jednostek organizacyjnych. Postępowanie zatem od daty pierwszej rozprawy, która miała miejsce w dniu 2 grudnia

2014r. dotknięte jest nieważnością i należy je znieść, uchylając zaskarżony wyrok i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności na podstawie art. 67 § 2 k.p.c., uporządkuje kwestie związane z reprezentacją powoda i dopiero po zapewnieniu właściwego zastępstwa procesowego, przeprowadzi stosowne postępowanie i wyda w sprawie rozstrzygnięcie merytoryczne.

Z przedstawionych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt. 2 k.p.c. i art. 374 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art.108 § 2 k.p.c.

Katarzyna Jakubowska-Pogorzelska Marzanna Góral Romana Górecka